

Senat sprejel predlo- go za vojaški bonus.

Boj za izplačevanje vojaške odiskodnine v gotovini je bil izgubljen z 41 proti 38 glasovom. Demokratje so se borili za svojo predlogo do konca. Za zavarovalninsko predlogo je bilo oddanih 67, proti pa 17 glasov. Odiskodninska zakonska osnova bo v predsednikovih rokah najbrž že koncem tega tedna. Predloga je bankirjem v prilog.

Washington, D. C. — Senat je v sredo sprejel predloga vojaškega bonusa, po kateri bo vsak dobiti na bankah, ki bodo izplačane od strani vlade, če bi ne bila posojila poravnava. Na police za \$1,000 bo dobiti koncem dveh let po izdanju \$87.93 na posodo, koncem petih let \$153.52, a v petnajstih letih pa \$589.19. To je pa zelo slaba določba, zakaj, na ta način utegnejo večji del vojaške odiskodnine spraviti zopet banke v svoj žep.

Do glasovanja je prišlo koncem dvodnevne debate, ki ni bila preveč mirna. Senator Underwood iz Alabame se je na vse načine protivil vsakršni postavodaji glede odiskodnine za vojaške veterane.

Precjer razburjenosti in nevolje je bilo opaziti med prijatelji zavarovalninske predlage radi tega, ker so se nekateri senatorji na vso moč trudili, da bi bilo to vprašanje zopet zavlečeno in odloženo. Mnogo časa pred končnim glasovanjem je bila čutna med senatorji v zbornici in med poslušalstvom na galeriji klice: 'Glasujte, glosujte!'

Ko je bil naznanjen izid končne glasovanja, se je zbornica oddahnila. Kajti boj za primumo odiskodnino je bil vroč in dolgoraten. V njem so igrale razne tajne velike vlogo.

Zastopniki Ameriške legije, ki so opazovali in zasedevali tisti boj z galerije, so bili zelo veseli takinega izida.

Senator Copeland iz New Yorka si je mnogo prizadeval, da bi upravljal svoj načrt za izplačevanje vojaške odiskodnine v gotovini. Ko pa je senat glasoval o tem vprašanju, je izpadlo glasovanje tako, da se je fereklo 41 senatorjev proti Copelandovemu nadomestku, zanj pa je bilo 38 senatorjev. In Copeland je izgubil svoj boj.

Republikanski voditelji so dejali demokratskim senatorjem, da je skoro gotovo, da ne bo predlagal Coolidge vetiral te predloge, ker bi s tem zaigral velik del svoje popularnosti med ljudstvom.

Zakonska osnova gre sedaj pred konferenco, kjer bodo izravnali vse manjše razlike med senatno in hišno predlogom. Pričakovati je, da pride predloga že koncem tega tedna v predsednikovu roko.

Na končnem glasovanju se je oponicija stopila do tako majhnega stvari. Več senatorjev, ki so bili med bojem tudi nasprotniki vojaške predlage, je glasovalo za zavarovalninski načrt v mninem, da ne bo vojaški bonus v obliki zavarovalnih polje davkoplacovalcem v preveliko breme, niti ne bo imel zlahka posledice za industrijo.

Bonus bo veljal vlogo, oziroma ameriške davkoplacovalce v smislu sprejetih predlogov približno \$2,202,467,420, kar je to preračunal računar iz veteranskega urada, po mninem zveznega finančnega departmента pa okoli \$3,631,047,091. Prvo leto bo treba vidi izdati več kar \$100,000,000.

Po predlogih določilih je temeljni postavka odiskodnini \$1 na dan za službovanje doma, a \$1.25 pa za službovanje v tujini z najvišjim zneskom po \$500, oziroma \$625. Prvi šestdeset dni vojaške službe ne bo včetih. Mesto armade, mornarice in marinarske zborove pa oficirji do kažanske karze v armadi in marinarskem zboru in poročniki v tistini, ki so upravičeni do \$50 ali manj odiskodnine, bodo izplačani v gotovini. Drugi ne dobre dežari v gotovini, nego zavarovalne police, ki dozore v teku dvajsetih let. Police bodo narejene za vrednost dejanske vojaške službe dodatnih 25 odstotkov in 4-odstotnih obretnih od cene zneska na letu.

Veterani bodo lahko dobili po vsej na svoje certifikate dve leti po izdanju v znesku po 90 odstotnih obretnih od cene zneska na letu.

Odzivi za konven- cijo v St. Paulu.

Odbor za aranžiranje konvencije je prejel povoljne odgovore.

St. Paul, Minn. — (Fed. Press.) Države Rhode Island, Texas in Washington so se prve odzvale vabilu na farmarsko-delavsko konvencijo v St. Paulu.

Jugoslovanski parlament je razpuščen in volitve se bodo vrstile menda prihodnjem mesecu.

Odzivi za konven- cijo v St. Paulu.

Odbor za aranžiranje konvencije je prejel povoljne odgovore.

St. Paul, Minn. — (Fed. Press.) Države Rhode Island, Texas in Washington so se prve odzvale vabilu na farmarsko-delavsko konvencijo v St. Paulu.

Jugoslovanski parlament je razpuščen in volitve se bodo vrstile menda prihodnjem mesecu.

Priselnški zakon je delo kukluksov?

Rabinec pravi, da se Johnsonova predloga, katero je sprejel kongres, odgovorno ujema s kukluksklanskim programom.

Port Huron, Mich. — (Federated Press) — 'Johnsonova priselnška predloga, katero je sprejel kongres, se popolnoma ujema s priselnškimi teorijami in programom Ku Klux Klans,' je dejal teden dana rabinec Leo M. Franklin iz Detroita.

'Izklučitvene določbe ne temelje na principih narodnosti ali plimenske nesposobnosti, temveč na religiozni diskriminaciji,' je nadaljeval Franklin.

'Pravi vzrok za omejitve in izključitev gotovih ljudi tisti v veri in v glavnem je zakon napenjen proti židom in katoličanom v Južni in južnovzhodni Evropi. Teorija o visokih zmožnostih nordičnih (severnijskih) ljudstev je bila kukluksi jih povzdrigujejoča del tega, ker so izključeno ali vedno protestantje.'

Hrana iz premoga.

Washington, D. C. — Dan, ko bodo velik del živilskih zalog izdelovali na umeten način, je bližu, kakor je to zatrdiril dr. Carl Alsberg z Leland Stanfordove univerze pred ameriškim kemičnim društvom.

Prav mnogo razlogov je za mnenje, je rekel dr. Alsberg, da se bodo izdelevali ogljikove hidrate, mast in druga živila na umeten način.

'Morda bomo še vedno odvisni od poljedelstva za vitamine', je rekel znanstvenik. 'Ali poljedelstvu bo v veliko odpomod to, ko mu ne bo treba skrbeti za celo mnoga živila.'

Najbolj obetačajo vir ustvarjanja, ki je za človeštvo v dneh umetnega živilnega izdelovanja solčni žarez, ki ga bodo ljudje uporabljali za nabavljajanje vročine,' je dejal učeni profesor dr. Alsberg.

Inozemstvo.

Francija se je namrdnila radi Coolidgevega govora v New Yorku; London in Berlin odobravata.

Japonska vlada se je izrekla proti reprisiljam napram Amerikanom.

Mehiški delavci bojkotirali Italijo.

Dr. Karl Helfferich, bivši nemški podkancelar in vodja monarhistov, ubit v železniški koliziji v Sveti.

Jugoslovanski parlament je razpuščen in volitve se bodo vrstile menda prihodnjem mesecu.

Tokijo, 24. apr. — Japonska vlada je zaključila, da ne bo dovolila nikakršnih reprisilj napram Američanom radi izključitve japonskih imigrantov iz priseljevanja v Združene države.

Ministrski predsednik Kijoura in minister zunanjih zadev Matsui sta včeraj predložila vsa fakta o imigracijskem sporu z Ameriko starejšemu državniku, ki tvorijo s cesarjem vred kronski avt. Kolikor je znano, je svet v splošnem odobil postopanje kabina v tej zadevi.

Vlada je odredila pojačanje politične silske načrte za svojil. Konvencija v St. Paulu se razlikuje od drugih treh, ki se vrše v Clevelandu prve dni julija, v tem, da je 'široko odprta' vsem skupinam, organizacijam in krajnjim grupam, ki podpirajo široko platformo sklicateljev.

Konferenca za progresivno politično akcijo ne sprejme lokalnih unij; socialistična stranka sprejme le svoje člane. Originalna Farmer-Labor party, ki ima svojo konvencijo v Clevelandu istočasno kot K. P. P. A., noče iti na konferenco za progresivno politično akcijo. Na konvenciji v St. Paulu bodo tudi komunisti, povdinja pa se, da bodo delegatje Workers party v tako veliki manjšini, da ne bodo mogli kontrolišati zborovanja.

Težava je s farmerji, ki niso tako organizirani kot industrijski delavec. Da se premaga ta težava, so sklicatelji st. paulske konvencije dalj farmarjem posebno predstavniško bazo, namreč da vsaka skupina 25 farmerjev, ki je niso reprezentirani po nobeni drugi organizaciji v njihovem kraju,

Buenos Aires, Arg., 24. apr. — Federacija strokovnih unij v Argentiniji, ki sklina preko 120.000 članov, je sklina za veliko večino zastaviti 1. maja proti pokojninskemu zakonu. Druge delavske organizacije se pridružijo.

Generalna stavka se obeta na prvega maja.

Chicago in okolica: V soboto jasno in mrzlo. Severozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 68, najnižja 50. Sojne izide ob 4:55, zade ob 6:45.

VРЕМЕ.

Chicago in okolica: V soboto jasno in mrzlo. Severozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 68, najnižja 50. Sojne izide ob 4:55, zade ob 6:45.

BOLJŠEVIKI KRI- VI DAUGHERTY- JEVE 'NESREČE'!

Mehiški delavci boj-
kotirali Italijo.

Ne marajo italijanskih produktov, dokler sedi diktator Mussolini na tronu.

Mexico City. — (Fed. Press)

Ko so delavci v Splošni delavski konfederaciji slišali, da prihaja v mehiško luko italijanski parnik z mnogimi tovarniškimi produkti, kateri bi Italija rada razstavila v Mehiki, so takoj organizirali bojkot. Mehški delavci so izjavili, da diktator Mussolini, sovražnik delavcev vsega vrsta, ne bo iskal slave za svojo fašistično vlado v Mehiki. Bojkot je bil organiziran v pristaniščima Vera Cruz in Tampico in delaveci so preprečili izključevanje s parnika in zabranili vse obiske na ladjo.

Denar tudi v ječi gospodar.

Washington, D. C. (Federated Press) — Milijonarski tihotapei v atlantskih zveznih zaporih so že vedno milijonarji. Moč njihovega denarja jih morda včasih ne obvarje pred zaporom, ali z njimi pa gre za jetniško zidovje ter pozroča še več trpljenja jetnikom, ki nimajo denarja. Pod Daugherty-Votawovo kontrolo atlantskega sošča so še posebni privilegi z denarjem v gotovini, kakor da je jetnik v kakem velikem hotelu.

To je bilo bistvo izpovedi, ki jo je podal Brookhartovemu preiskovalnemu odseku v senatu J. E. Wilkins. Ta je bil zadnji osem let solski vodja v zaporih. Pred par dnevi pa je bil odslovjen iz službe, zakaj, prizadetim krogom je prišlo na uho, da se namrava odpovedati službi in pisanji v naki mesecnik članke, v katerih hodi opisati pekel, ki je vanj Daugherty-Votawov sistem izpremenil tiste zapore.

Povedal je senatorjem, da vodil je odredili romanje zveznih senatorjev v Moskvo komunistične oblasti potem, ko niso mogli pridobiti zaseben let solski delavci v zaporih.

Daugherty je dejal, da so odredili romanje zveznih senatorjev v Moskvo komunistične oblasti potem, ko niso mogli pridobiti zaseben let solski delavci v zaporih.

"Takaj (na Ruskem) so se brez dvoma razgovarjali o tem, kakšne korake je storiti za pooblaščenje zvezne vlade Združenih držav in za razcepitev tistih vrst, ki jo podpirajo."

"Lahko je reči, da so hoteli s temi koraki prekanjeno dobiti zase kar največ članov zveznega senata in kar najbolj razširiti po soobrahah našega kongresa strupen plin, ki je take amritosen kakor tisti, ki je uničil junaško vojake v zadnjih svetovni vojni."

Uzaljeni g. Daugherty je iznova zatrdiril, da se je pričelo komunistično gibanje v Združenih državah pred tremi leti. Stremilo je za tem, da bi omajalo in izpodkopal zaupanje v obliku naše vlade.

Službeni vladni zapiski, dobljeni iz uradnih ruskih virov podkrepujejo njegovo trditve, je dejal odstavljeni pravosodni tajnik.

Potem se je dotaknil 'zvezne med komunisti in zveznimi senatorji,' ki se ogrevajo za to čudino in nevarno politično doktrino.

POLET OKOLI SVETA.

MacLaren je v Indiji: Američani so še v Alaski.

Bombaj, Indija, 24. apr. — Angleški letalec Stuart MacLaren je včeraj dospel sem iz Perzije na poletu okoli sveta. Dosej je prele 4890 milij.

Cordova, Alaska, 24. apr. — Major Martin ima še smolo. Radi slabega vremena ne more poleteti v Dutch Harbor, kjer ga žakajo ostali trije Američani, ki so na poletu okoli sveta.

(Dalje na 3. strani.)

CIKAŽANI, KAZALEC ZA ENO URO NAPREJ!

Chicago. — Prihodno nedeljo 27. aprila zjutraj se zopet izpremeni lokalni čas. Kazalec na uru se mora pomakniti za eno uro naprej.

Dunajski Rothschild plačuje za luksus.

Dunaj, 24. apr. — Socialistična občinska uprava na Dunaju je prijela bogatino in profitarje, ki hočejo živeti v luksusu klub neznanim razmeram v avstrijski republiki. Bogatini in profitarji morajo plačati pošten davek od vsakega luksusa. Uprava je naložila visok davek na služinčad. Dunajski Rothschild ima 47 službenikov in službenic, zato mora plačevati \$72,000 daveka. Naložen je visok davek tudi na avtomobile.

COOLIDGEV GOVOR RAZPA- LIL FRANCIO.

V Parizu pravijo, da je predsednikov govor dokument politične kampanje za domače konzumiranje.

V LONDONU IN BERLINU SO PA ZADOVOLJNI.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (Avien Chicago) \$5.00 na leto. \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri meseca; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri meseca, in na inozemstvo \$8.00.

Naslov na vse, kar ima stik z listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

SLIKE IZ NASELBIN.

Bishop, Pa. — Ker imam precej novic, sem se namenil oglašati in napisati jih v Prosveto.

Rovi bodo po tukajnji okolici kmalu vsi prenehali z obratovanjem, kakov izgleda zadnje čase. Narava se prebuja iz spanja, rudniki pa bodo pospali, čemur je menda vzrok vroče solnce. Sicer pa družbe, ki lastajo premogorove, že vedo, kaj delajo, da se delavce driči v temi in brez denarnih sredstev.

Delavsko časopisje imamo, med tem tudi "Edinost", ki se tudi prišteva med delavske cajtence. Ta ga pa piše! To je korenina med vsemi drugimi delavskimi listi. Do tega gotovo pride, če ga prebereti in natančno preuči. Na enem mestu stoji "tce za vero". Še glavo bi si baje dal odsekati za vero, ampak ne tisti gospod z 22. ceste, ki je že z eno nogo pri bogu. Kako na glas zna kričati po časopisu, da gre vse za vero! On da menda vse za vero, pa prepričan sem, če bi kdo zahteval njegovo glavo za vero, bi mož prav kmalu začel trditi, da ne verjam v vero, temveč da je socialist, pa še bi to ne zadostovalo, bi še rekel, da je bolševik, samega da ostane glava.

V naši okolici so pridno na delu prohibicijonisti. Agentje lovijo munčnjivarje, da so jih v kratkem času pobrači lepo število. Slovence ni nobenega med njimi. Ker so prohibicijski agentje precej firbeni in njihovo oko gleda povsod, mnogo izstaknejo. Kar jim ne pove oko, jim namečreč pomaga izstakniti nos. Na ta način so agentje za uveljavljanje suhe postave utaknili svoj nos tudi v gospodovkovčev. Bilo je takole: Bojni namestnik se vozi vsaki dan v Pittsburgh ter vedno jemlje s seboj malii kovček. Kaži zjutraj stopi na vlak, da ga odpelje v Pittsburgh, je naletel na moža, katerega okopazi, da bi kdo ne krilil suhaške postave. Iznadljivemu možu se je gospodovkovčev del takoj nekoliko sumljiv, kar je pristopil k božjemu namestniku z zahtevo, da mu mora pokazati vsebino kovčega. Gospod se je branil, a ko je videl, da se mož postave ne da pregovoriti, je vseeno odpril. In glej ga zlomka, kaj je suhaški agent izstaknil v kovčagu svetega moža! Bili sta dve galoni munčnina. Brez ugovaranja je moral gospod z možem postave, čeprav je kazal na svoj ovratnik, da ima zadaj zapetega ter da je boljji namestnik. Šel je potem k nekemu rojaku, da je položil zanj varčino.

Na Dunaju gre trda za življenje. Delavski sloji žive v takih razmerah, ki so vse nekaj drugega kot človeške. Naobratno pa bogatinji vprisko te neznosne bede žive v potrati in izobilju. Mestni svet je sodil takole: Kdor vprisko take bede lahko vzdržuje služabnika, naj plača davek. Kajti zdrav človek si lahko sam skuha obede, si lahko sam očisti obleko in opere perilo, si lahko sam očisti čevlje, si lahko sam pospravi sobo in posteljo itd. Kdor vprisko take mizerije kot je na Dunaju najame človeka, da zanj opravlja taka dela, ki jih lahko sam izvrši, gospodari potratno in zato naj plača davek. Kdor ima pa kar sedem in širideset služabnikov, ta naj pa plača še več davka, ker razsiplje svoj denar.

Ravnatako je bedasta vest, da se pripravlja komunistični puč in da Čehoslovakija komaj čaka, da pride do tega puča in da zasede Dunaj. Še bolj bedast je pa stavki, da je Dunaj poplavljen s češkimi agenti. S kakšnimi agenti? S češkimi komunističnimi agenti ali s češkimi agenti, ki bodo zasedli Dunaj, ako pride do komunističnega puča?

Ako je mesto poplavljeno s češkimi komunističnimi agenti, tedaj ne bodo komunističnega puča priredili dunajski komunisti, ampak češki. Ce je pa mesto zasedeno s češkimi agenti, ki imajo namen zaseseti mesto, ako pride do komunističnega puča, tedaj je ta bosa. Dunaj ima dobro organizirano policijo. Kljub veliki revščini je na Dunaju izvršenih manj tatvin, rópov in umorov kot v katerem ameriškem mestu, ki šteje toliko prebivalcev, kot jih ima Dunaj.

Namen takih vesti je popolnoma prozoren.

Lani in predlanskem in še leto preje so pisarili veliki dnevnihi o strašni komunistični revoluciji, ki prične prve maja v Ameriki. Ameriško ljudstvo se je prepričalo, da so dnevnihi debelo lagali, ko so poročali, da pride do strašne komunistične revolucije v Ameriki. Letos ne morejo s takimi pravljicami več na dan, ker bi se jim vse pametni ljudje smejali. In tako so pričeli dobivati poročila iz Evrope, da se tam pripravlja komunistični puč. Izbrali so seveda Dunaj. Tam je velika revščina, velika mizerija, poleg te revščine in mizerije pa veliko bogastvo z velikim razkošjem.

Ali kdor Dunajcane pozna, kdor pozna dunajske socialiste, tedaj ve, da je najmanj od njih pričakovati nasilnega preobrata in pučov, ker ne verjamejo v nasilna sredstva. Vsa zgodovina avstrijskih socialistov priča do danes, da so se avstrijski socialisti vedno bojevali v mejah postav in z legalnimi sredstvi za izboljšanje družabnih razmer.

Ako kdo misli na nasilni preobrat, tedaj so to ljudje Rothshildovega kalibra, katerim ni davek na luksus všeč. Ako bodo ti ljudje segli po nasilnih sredstvih, tedaj bo dunajska uprava prav zanesljivo izrabila vso moč svoje policije, da potlači puč izkoričevalcev avstrijskega ljudstva. Ako pride do takih dogodkov, ne bodo socialisti tisti, ki prirejajo puče, ampak vsa odgovornost pade na izkoričevalcev avstrijskega ljudstva.

Da Rothshildova družina klub veliki revščini na Dunaju vzdržuje sedem in širideset služabnikov za osebne potrebe, je navadna provokacija sestradanega dunajskoga ljudstva, spojena z norčevanjem iz dunajskoga ljudstva.

Kdor na pr. poroča, da se Dunaju pripravlja komunistični puč, ravnatako laže kot oni, ki je pripravljalo lani in predlanskim in še eno leto nazaj, da se pripravlja komunistični puč za prvega maja v Ameriki.

Dunajsko ljudstvo verjame v demokracijo kot ameriško in zato je velika nesramnost, obrekovati demokratična ljudstva na ta način.

ci, in da bo naselbina vkratkem imela večje število dobrih igralcev, ki bodo želeli svoje zmožnosti pokazati tudi na odrših v sosednjih naselbinah.

Igra sama je posnetek iz navadnega življenja, in precej podobljiva, če jo gledaleci pazno gledajo in dobro poslušajo. Seveda, večna ljudi se je zadržalo mirno, kot se spodobi pri igrah. Veliko pa je bilo v dvoranah tudi takih, ki niso imeli svojo pozornost odtegnili od nujne strane. Nakon par dana poslije zadnjeg izbora su K. K. održavali sjetnici in zaključili, da će primati svakog u organizaciju, samo katolika ne. Stime su mislili, da će pohrbiti svi radnici njima, koji nemaju ništa upraviti sa katoličkom crkvom. Ali se neče nikto da odazove njihovom pozivu od inostranca. Sad su nam dali zapovjed, da uzmijemo održavati nikakvih zabava niti veselja.

Mnogi ljudi se čude onom ludjaku v Zion City, Ill., ali mi čemo, imeti u kratkom 'blue Sunday'.

Neznam kako će ovo dugo trajati, ali na jednu strani vidi, da ova akcija pomaže prilično radničkom pokretu, jerbo su se počeli probudjivati oni radnici, koji su dosad spavali, in stupati u radničke redove. Danas govore oni ljudi o trećoj stranki, koje nisam dosada čuo ni pisanuti o tome. Nemogu sazнати, kamo K. K. ciljuju. Sve što se može od njih sazнати jest uspostava zakona, kristjanstvo i stoprocentnost.

Sve to je tako daleko od njih. Ako će uspostavljati zakone, nije treba udarati po siromaćima zatuštar. Neka se ogledaju v Bielu kuću, gdje je zakon napravljen i najprije pograzen u svakom pogledu. Ako će uspostavljati kristjanstvo, ne treba da oni sami najviše mrze narod, koji nije njihove vjere i narodnosti, jerbo toga ne učava nijedna vjera. Ako pak oće napraviti od nas inozemca 100 procentne Amerikanice, neka nam pogomogni arušiti ovaj gnili kapitalistički sistem. Mi radimo danas po jedan i dva dana na tjedan sa tim 100 procentnim. Novac, ko ga zaslužimo, nije dostatan, da hranimo i oblačimo svoju obitelj. Ugljenokopača djeca hodaju vođa i prljava, i to najviše djece stoprocentnih.

I takvi ljudi nama će zabit u glavu na silu, da je ovo najbolji sistem na svetu, što ga danas imamo. Ja i svaki radnik, koji bi kažeao vjerovanje, da je on stoprocentni Amerikanac, bi bio 100 procentni ludjak i ništa drugo.

Ja se neću nikada nazivati 100 procentni Amerikanac, dok ne budem uživao stoprocentni čovječji život. Kad se mora brižiti i misliti svaki dan, što neka čovjek da de svojoj djeci jesti, tu nema govor o stoprocentnosti.

Kad bi bilo sve onako, kako nam prikazuje K. K. K. vodje i popovi, ja mislim, da ne bi bilo vrijedno nijednom čovjeku voditi nikakve borbe. Ali danas mora svaki poštenu radnik, koji misli dobro za sebe i svoju obitelj, da vodi čim zaslužen borbu, i nikada prije, dok se ne opravi ovaj kapitalistički sistem neće biti ni kristjanstvo ni uspostave zakona, niti takozvanih 100 procentnih Amerikanaca.

Danas u ovój bogatoj zemlji demokracije vidimo mnogo radnika, najviše ugljenokopača, koji hodaju od rudnika do rudnika, tražeći zarade, ali svadje dobivaju jedan isti odgovor, da nema više mjesto. Okvare se ne bi smjelo postupati sa pasom, kamoli sa čovjekom. I onda nam govore o křešanstvu i stoprocentnom amerikanizmu. Stid jih može da bude. Sto bi kazao Isus, da ustane od mrtvih? — Tony Shragal.

Koliko novinarjev je v Rusiji?

Po poročilu moskovskih "Izvestij" je v SSSR. vsega skupaj 2697 žurnalista. V 62. gubernijah ruske republike jih je 1964, v devetih ukrajinskih gubernijah 436. Najmanj novinarjev steje kavkalska republika, namreč samo 8. Na eno gubernijo pride povprečno na Ukrajini 48, v Rusiji 32 žurnalistov; največ jih je v Moskvi 921, v Leningradu 297, v Kijevu 118 in v glavnem mestu Ukraine Harcovu 113. V zadnjih treh letih je število novinarjev v sovjetski Rusiji zelo narašlo.

Foto: "Jimmie Higgins" je brez dvoje ameriškega proletariata ob dnu velike vojne. Dobri so pri Književni mestici S. N. P. J.

Meteoriti.

Danes odstopim svojo kolonijo prispevalen iz Sheboygana, Wisconsin, ki ima svojo vezano besedo.

K. T. R.

SLIKA IZ SHEBOYGANA, WISCONSIN
(Narusal "Rdeči gimpel")
Deseta je to cesta, samotna hišica tam stoji: ni lepšega vam mesta: novic vsepolno se tam dobi.

Se staro, mlado tamkaj shaja, se vsem neznanško tja mudri. Ni konca romanju ne kraja prečudnih naših teh ljudi.

Ko tam še mlaka nekaj bila, prav lep je bil žabji raj, se čula pesem vedno mila je rega, rega, regaraj — kot žab nekdanjih kopa: deklet, žena — in moških bab vrti se zdaj tam čedna tropa in poje — lepše ne od žab.

Prijatelj mnogi me vprašuje, kaj ta pomeni stvar, čemu vse tamkaj prisluškuje, komu gre čudna družba mar.

Povem vam vse o hiši žabji, ker ve že vask pri nas otrok. To, bratci, je teater babji, to je babjakov naših blok.

Jednota neka k nam poslala svoje peto je kolo, svoj cvet je tu izbrala od zlega vasega največje zl. Marička zdaj se nasolisla, ponosna vseprek kriči, še Tutankamna bi zbulila, ki že let tritoči spi.

Tako vam vpije stara lajna: "Le vkup ves dobrí svet!" Le vkup, le vkup naša gmajna, "Prosveto" mora vrag vzet!

Jednoto tisto rdečo in socialistice vse,

ki patrom našim so v nesrečo, naženemo, da bo kaj, — je, je! Hej, Miha, Jože, Rude in vse Mis na boj — hajd na plan!

Vsi svetci, vse device, rdečkarjem bo sodnji dan!"

Tako se kujejo načrti v samotni kajži tam, od vseh strani zaprti, kjer bil je žabji hram.

Po cesti pa okrog prihaja fant, močan in zal, odkrit, pošten ko dobrí bo pred hišico je obstal.

In vsem se smeje v pest — kaj drugo naši storji?

Oh, jeza na vseh šest:

"Rdeči gimpel ti!"

Za prav, že prav, žabji kor, kajne, dobro sem zadel!

še pridem na vaš zbor,

še pesmico vam bom zapel.

RAZNA NAZNANILA

Buhl, Minn. — Ko sem se vrnil z izredne seje celokupnega glavnega odbora Slovenske narodne podporne jednotne, so mi bila nastavljena različna vprašanja zaključkih, na katera pa izjavljaj, da bo vsak lahko videl sprojetje zaključke izredne seje glavnega odbora S. N. P. J. v posebnih izdajah ene prihodnjih sredinjih izdaj Prosvete. — Max Martz.

Lloydell, Pa. — Član društva "Simon Gregorčič", št. 60 S. N. P. J. so naprošeni, da se udeleži izredne seje, katera se vrati dne 27. aprila ob dveh popoldne. Na tej seji bomo razpravljali o davnih, katera je last društva sestojala Petra in Pavla, št. 35 J. S. K. J. v Lloydellu, da bi se ob društvi zdržali za skupno delovanje in popravljanje te dvorane pod pogoji kakov bodo predloženi na tej seji.

Želim, da bi se polnočevali udeležili te seje. — Frank Arha tajnik.

PIŠMA NA POŠTI

v Chicagu imajo: Ivan Knezevic, št. 37, Zal Kozanar, št. 38, Fred Kraus, št. 42, Marija Matijas, št. 59, Michael Svilgelj, št. 59, Frances Velkovrh, št. 105 in Nikola Vukicevic, št. 108. Pisma dobiti na glavni pošti v velji z A dne 25. aprila.

Poleg tekeče Stevilkov, sestrelj, povejte kraj, odkoder pismo prečakujete.

Angliška razstava v Londonu.

London, 24. apr. — Razstava Velike Britanije je bila včeraj otvorjena v Londonu z velikim pompon in vojaškimi paradi. Paviljoni zavzemajo 220 prostora. Prostori in druge menitosti iz vseh britanskih kraljevih so na ogled.

Delavske novice.

(Federated Press.)

Proslava prvega maja.

Duluth, Minn. — Prvič v zgodovini tega mesta bodo vsi organizirani delave v Duluthu manifestirali na letošnji mednarodni delavski praznik Prvi maj. Federated Trades assembly je imenovala odbor, ki ima naloge, organizirati slavnost in povabiti vse delavake organizacije v Duluthu in okolici in skupnim manifestacijam. Doslej so le socialisti praznovali Prvi maj.

Mesni poviski v St. Louisu.

St. Louis. — Organizirani sidarji, ki izdajo z oklesanim kamenom, in njihovi pomagači so po enemecni stanki izvojevali 12½ centska povisaka na uro. Nova mezda mala \$1.12½ na uro.

Unija prevažalcev pohištva in klavirjev, ki je stawkala en teden, je izvojevala \$5.10 tedenskega povisika. Nova mezda znaša \$37.60 na teden. 750 delavcev je delenih. Unija je med stavko pridobila 250 novih članov.

Fundamentalisti v boju proti modernizmu.

Springfield, Ill. — Vojno proti modernizmu v cerkvi so napovedali vodilni fundamentalisti v Illinois. Sklicali so štiridnevno konferenco v Springfield, ki se bo pričetela dne 28. aprila, da organizirajo kampanjo proti današnjemu "atopništvu, materializmu in ateizmu".

Razposlali so "božji poziv k otroku". Cela vrsta najzagrizenejših duhovnikov bo nastopila na govorniškem odru med štiridnevno konferenco ter pobujala "uničujete kritiko" sv. pisma.

Povabilo so na konferenco vse tiste, ki podpišejo naslednjih pet tekot:

"Prvič, vera v boga, ki je veden, sam od sebe in stvarnik nebes in zemlje pa vsega, kar je našek."

"Drugič, vera v sv. pismo, ki je beseda božja, izvirna, pristna in nemotljiva."

"Tretjič, vera v ljubezen, miłość, sovorenost in ljubezen stvarnika boga, ki ima moč, da izvrši svoje namene."

"Četrteč, vera v Jezusa Krista, sin božjega, ki je eno z edetom, in sreča in njega in je prava podoba njegove osebe. Vera v njegovo smrt, s katero je odrešil svet, in njegovo telesno vstajenje. Vera v njegov telesni in vidni prihod na zemljo, da na njej ustanoji svoje kraljestvo."

"Petič, vera v sv. duha, ki je tetja oseba sv. trojice, ki je bog in izvršuje vse božje namene globočkega izveličanja."

Ce verujete te budalosti, pa ste pravi fundamentalist in spodoben delegat za na sklicano konferenco v Springfieldu.

Verovati v sv. trojico pa ni nič drugač kakor tajiti računski akcijom, ki nam pravi, da je trikrat ena tri, ne pa ena. Cerkev je v rojicah sežigala na grmadi takih ljudi, ki so trdili in obenem tudi dokazali, da je zemlja obla, ki se vrti okoli svoje osi in okrog solnca. Danes ni več tiste nevernosti, ker so papežki prevzetnosti in obrestnosti peroti že dokaj v živo prisržene. Toda če bi zopet zaradi duhovnih in prelajev, če bi se spet vrnila teokracija s svojo grozljivo in grozovito inkvizicijo, bi se živi pekli na raznjeni vasi, ki bi si upali trdit, da ne nobeno človeško bitje enotno sestojati iz treh oseb.

Potem mora vsak pravoveren kristjan verovati v to, da se Krist, ki tvoji po cerkevih dogmah trenutno starega židovskega boga, obenem vrne na zemljo ter ustanevi med nami svoje kraljestvo.

Tisti, ki so naredili takšne dogme, so pa morali biti strašansko živeli ljudje. To pa že zato, ker izrekli tako neumnost. Bogu vendar ni treba hoditi iz nebes, ker je beskončno veselje, na to mora v založeno zemljo, da ustanovi svoje kraljestvo. Saj je vendar vsemogočen. Kar pomigne, je kar hoče. Ali cerkevemu maliku na menda še nikoli prišlo takega na misel. Les ali kovinje pač trda in neokreina stvar. Kianjaj se tistim lesenim ali kovastim malikom še toliko, nidi pomaga. Duhovni morajo še vedno pobirati denar a kovartami, ker hoče udobno živeti, in ljudje žal prepočasni izobrazujejo, da bi bilo tistega pobiranja že sedaj.

Cerkevi dogmatiki so morali nadalje daleč za luno tudi na-

to, ker niso bili niti toliko previdni, da bi vsaj nekoliko pogledali v bodočnost.

Če bi bili to sterili, bi jim bilo gotovo prišlo na misel, da se kraljestvo vendar ne bodo obdržala zavsej na svetu.

Vse je minljivo. Vse se izpremlja in izpopolnjuje. Vse gre naprej. Nove iznajdbe, nove ideje, novi časi, nove vladavine, nove republike. Kralji in cesari in vere izginjajo. Tudi verski cesarji se poslavljajo. Čedalje manj jih je. Turki so se ga iznebili. Rusi tudi. Drug za drugim mora s trona. Tudi pa papež rimske cerkve pojde. In potem se morda zares rodil kak Krist na zemlji. Ali ta ne bo ustanovil svojega kraljestva, nego z njegovimi silnimi idejami si bo med ljudje ustvarili državo, ki bo obsegala cel svet in v kateri bo vladalo resnično bratoljubje.

Cloveški rod se čedalje bolj bliža tisti dobi. Verski predoskokov se boljši bolj otresa. In ko teh ne bo več med ljudmi, tudi sovraščna ne bo med njimi. In kadar to vrame ne ob naš zavsej slovo, pride tisti veliki dan, ko bo ustanovljena tista mednarodna država brez meje in carin, brez vojaštva in policajev, brez cerkva in ver, brez cesarjev in duhovnikov, brez sovrašča in hinavstva, brez diplomacije in drugih spletarskih sredstev, država, v kateri se bo vsakdo vseprav počutil kakor doma, država, kjer ne bo niti izprijeti, niti ne delavskih stavk, država, v kateri bo človek človeku brat ne samo po imenu, nego tudi po sreu.

V to verujem jaz in z mano vsi drugi, ki so se otreli vverskega sušenjstva.

Mednarodni ženski praznik.

Moskva. (Gertrude Haeseler za Fed. Press.) — Mednarodni ženski dan, ki je bil praznovan po vsej Rusiji dne 8. marca, je bil v resnici mednarodnega znacaja.

Vse tujezemake žene, ki jih je bilo mogoče dobiti tistega dne, so bile posvane na govorilne odre pri shodih žena. Od Leningrada do Vladivostoka. Od Taškent do Arhangelska so se vršili shodi delavskih in kmečkih žena, v vsem mestu, trgu in pod od sveta oddaljenih ruskih vasev. Zlasti po deželah ob bližnjem vzhodu so imale ženske sila številne shode, kajti po tistih gubernijah še od nekdaj prevladuje tiransko naziranje napram ženi radi tradicij, verskih prepridanj in sploh iz navade, da mora biti ženska domača sužnjica.

Delegatinje so šle iz mest v vasi in vasi v mesto po vsej državi enako. Kmečke žene z deželi so odšle v mesta in nastopale na govorilnih odrih pred delavskimi ženami mest, katere so pa spet šle na deželo, da kmečkim ženam razdenejo na shodih svoje cilje in stremljenja za izboljšanjem. Organizatorice so šle na delo, da pomnožijo svojo veliko organizacijo "Mednarodne žene". Razpravljajo so o položaju, o starem načinu postopanja z ženo in o pre-revolucionarnem položaju ter o razmerah, ki morajo priti, da se izboljša njih življenje.

Učene ženske in dijakinje so prišli iz daljnovežčin in vzhodnega universiteta v velikemu zborovanju v Moskvi, kjer so govorile pred ogromnim shodom delavskih žena. Posebno so bili zanimivi govor dveh turških žena, Korejčanke in neke Perzijanke. Predstavili sta se v narodnih nošah in opisali suženjstvo orientalskih žena. Ogromno poslušalstvo delavskih žena je očarano poslušalo Perzijanko, čeprav morda niti ena ni umela edine besede. Govornica je začela z niskim in otožnim glasom, govorila je s težavo, kajti obraz ji je zakrival težek črni pajčolan. Ali glas je postal močnejši, opogumljal sta jo snov, katero je govorila, in pa nešlišna in pažljiva avdijenja. Z visokim glasom je zaključila svoj govor, raztrgala je z glave pajčolan — simbol prejšnjega ženjatva.

Nova ženski parnik.

Bremen, Nemčija, 24. apr.

"Columbus", nov in največji nemški trgovski parnik, ki je bil zgrajen po vsej, je včeraj odpul na svojo prvo morsko pot v New York. Na parniku je 300 potnikov 1. in 2. razreda.

V Hondurasu še ni mira.

San Salvador, 24. apr. — Vstaški letaleci so danes metalni bombe na Tegucigalpo, glavno mesto Honduras. Mnogo prebivalcev je bilo ubitih.

Cerkevi dogmatiki so moralni nadalje daleč za luno tudi na-

Iz zgodovine našo zamijo.

Zanimanje za preteklost naše matere zemlje je v raznemu času vse prav tako veliko, kakor zanimanje za njen nadaljnjo usodo. Kako je nastala naša zemlja, kako se je razvijala, kako ju našenaki to "tercijarno dobo" (tercijer) že razdelili na podobe na "eogen", "miocken" in "pliocen".

V tej dobi, ki je bila tudi tepla, so se prideli pojavljati prvi sesalec, ki so proti koncu že obvladovali svet. Njej pripada po do sedanjih razkrivitih tudi slava, da je rodila prelje, ki so se že ločili od živilstva ter se pripravljali na svojo sijajno in velikansko bodočnost. Zmagale so v tej dobi tudi tudi definitivno evcene rastline. Krasno razvijajoče se življenje pa so zadele v naslednji dobi hudo nesreče. "Diluvijalna doba" ali "diluvij" je s svojim ledom in mrazom pokončala tisoče živilskih vrst in skoro popolnoma zatrila zadnje ostanke prastarih živil. Bila je to velika doba, ki je pokrila skoro vso Evropo in mnogo ostalega sveta z delbenimi ledennimi plastmi, katere pokrivajo danes Grenlandij in delno severnega in južnega tečaja in katero so preživele samo živa bitja, ki so se znala prilagoditi hladnemu podnebju. Izslona je v tej dobi nastala kosmati manut, ki pa je nazadnje vendar popolnoma izginil. V sibirskega ledi so v naši dobi našli dobro konzervirana telesa te ogromne živil, katerih eno stoji nagačeno v petrograjskem muzeju. Človeštvo je takrat že poznalo ogenj, skrivalo se je pred mrazom v podzemnih jamah in izdelovalo tudi prvo kamenito oružje in orodje.

Končno je prešla tudi ta strana mora; nastopila je toplejša "aluvialna doba" ali "aluvij", to je doba v kateri živimo mi danes. Ledene poljane so se polagoma vrnile na tečaj in živilstvo in rastlinstvo je začelo zopet svobodneje dhati, se razraščati in mnoviti. Človek je zapustil podzemsko jame ter si pridobil sam graditvene domove, napravljati kovinske orodja in orodja ter stremeti po višji kulturi. — Nastajale so družine kot prve socijalne oblike, zadruge, družave; nastajale so naselbine, vase in končno mesta. Izajdena je bila nazadnje tudi plava voda, dokler niso prodriči do skrajnih spodnjih plasti, kjer ni več mogoče najti ostankov. To prvo dobo so nazvali "predkambrijska doba". Iz te dobe nima nobenih podatkov, nobenih omen, ker se je kamenje te dobe preoblikovalo in zdrobilo vse, kar je morda krilo. Ta prva doba sega nazaj v neskončnost, do našenaka naše zemlje in v tej dobi je brez dvoma nastalo prvo organizirano živiljenje. Nad to prvo, popolnoma zabrisano stranjo spominske knjige naše zemlje se nahaja druga stran, ki je že spopetila popisana, čeprav le z medlimi, skoro ne popolnoma zabrisanimi slovi. Ta stran je plast "kambrijske dobe" ali "kambrijo". Njen začetek se zove "algonkij". Tu najdemo še ostanke bogatega živiljenja, ki pa ima seveda že dolgo preteklost. Tej drugi dobi zemeljske zgodovine je sledila trečja "silurija" ali "silurij". Živiljenje rastlinstva in živilstva, seveda nižjega, je bilo tečaj do hotno razvito. Po vodah je takrat mrgole raznih živali, vretenčarjev, rib pa še ni bilo; po kopnem so rastle na močvirnih pobreklih raznotere rastline primitivnega ustroja, ki jih najdemo okamene v globokih plasti.

Končno je prešla tudi ta strana mora; nastopila je toplejša "aluvialna doba" ali "aluvij", to je doba v kateri živimo mi dnes. Ledene poljane so se polagoma vrnile na tečaj in živilstvo in rastlinstvo je začelo zopet svobodneje dhati, se razraščati in mnoviti. Človek je zapustil podzemsko jame ter si pridobil sam graditvene domove, napravljati kovinske orodja in orodja ter stremeti po višji kulturi. — Nastajale so družine kot prve socijalne oblike, zadruge, družave; nastajale so naselbine, vase in končno mesta. Izajdena je bila nazadnje tudi plava voda, dokler niso prodriči do skrajnih spodnjih plasti, kjer ni več mogoče najti ostankov. To prvo dobo so nazvali "predkambrijska doba". Iz te dobe nima nobenih podatkov, nobenih omen, ker se je kamenje te dobe preoblikovalo in zdrobilo vse, kar je morda krilo. Ta prva doba sega nazaj v neskončnost, do našenaka naše zemlje in v tej dobi je brez dvoma nastalo prvo organizirano živiljenje. Nad to prvo, popolnoma zabrisano stranjo spominske knjige naše zemlje se nahaja druga stran, ki je že spopetila popisana, čeprav le z medlimi, skoro ne popolnoma zabrisanimi slovi. Ta stran je plast "kambrijske dobe" ali "kambrijo". Njen začetek se zove "algonkij". Tu najdemo še ostanke bogatega živiljenja, ki pa ima seveda že dolgo preteklost. Tej drugi dobi zemeljske zgodovine je sledila trečja "silurija" ali "silurij". Živiljenje rastlinstva in živilstva, seveda nižjega, je bilo tečaj do hotno razvito. Po vodah je takrat mrgole raznih živali, vretenčarjev, rib pa še ni bilo; po kopnem so rastle na močvirnih pobreklih raznotere rastline primitivnega ustroja, ki jih najdemo okamene v globokih plasti.

Končno je prešla tudi ta strana mora; nastopila je toplejša "aluvialna doba" ali "aluvij", to je doba v kateri živimo mi dnes. Ledene poljane so se polagoma vrnile na tečaj in živilstvo in rastlinstvo je začelo zopet svobodneje dhati, se razraščati in mnoviti. Človek je zapustil podzemsko jame ter si pridobil sam graditvene domove, napravljati kovinske orodja in orodja ter stremeti po višji kulturi. — Nastajale so družine kot prve socijalne oblike, zadruge, družave; nastajale so naselbine, vase in končno mesta. Izajdena je bila nazadnje tudi plava voda, dokler niso prodriči do skrajnih spodnjih plasti, kjer ni več mogoče najti ostankov. To prvo dobo so nazvali "predkambrijska doba". Iz te dobe nima nobenih podatkov, nobenih omen, ker se je kamenje te dobe preoblikovalo in zdrobilo vse, kar je morda krilo. Ta prva doba sega nazaj v neskončnost, do našenaka naše zemlje in v tej dobi je brez dvoma nastalo prvo organizirano živiljenje. Nad to prvo, popolnoma zabrisano stranjo spominske knjige naše zemlje se nahaja druga stran, ki je že spopetila popisana, čeprav le z medlimi, skoro ne popolnoma zabrisanimi slovi. Ta stran je plast "kambrijske dobe" ali "kambrijo". Njen začetek se zove "algonkij". Tu najdemo še ostanke bogatega živiljenja, ki pa ima seveda že dolgo preteklost. Tej drugi dobi zemeljske zgodovine je sledila trečja "silurija" ali "silurij". Živiljenje rastlinstva in živilstva, seveda nižjega, je bilo tečaj do hotno razvito. Po vodah je takrat mrgole raznih živali, vretenčarjev, rib pa še ni bilo; po kopnem so rastle na močvirnih pobreklih raznotere rastline primitivnega ustroja, ki jih najdemo okamene v globokih plasti.

Končno je prešla tudi ta strana mora; nastopila je toplejša "aluvialna doba" ali "aluvij", to je doba v kateri živimo mi dnes. Ledene poljane so se polagoma vrnile na tečaj in živilstvo in rastlinstvo je začelo zopet svobodneje dhati, se razraščati in mnoviti. Človek je zapustil podzemsko jame ter si pridobil sam graditvene domove, napravljati kovinske orodja in orodja ter stremeti po višji kulturi. — Nastajale so družine kot prve socijalne oblike, zadruge, družave; nastajale so naselbine, vase in končno mesta. Izajdena je bila nazadnje tudi plava voda, dokler niso prodriči do skrajnih spodnjih plasti, kjer ni več mogoče najti ostankov. To prvo dobo so nazvali "predkambrijska doba". Iz te dobe nima nobenih podatkov, nobenih omen, ker se je kamenje te dobe preoblikovalo in zdrobilo vse, kar je morda krilo. Ta prva doba sega nazaj v neskončnost, do našenaka naše zemlje in v tej dobi je brez dvoma nastalo prvo organizirano živiljenje. Nad to prvo, popolnoma zabrisano stranjo spominske knjige naše zemlje se nahaja druga stran, ki je že spopetila popisana, čeprav le z medlimi, skoro ne popolnoma zabrisanimi slovi. Ta stran je plast "kambrijske dobe" ali "kambrijo". Njen začetek se zove "algonkij". Tu najdemo še ostanke bogatega živiljenja, ki pa ima seveda že dolgo preteklost. Tej drugi dobi zemeljske zgodovine je sledila trečja "silurija" ali "silurij". Živiljenje rastlinstva in živilstva, seveda nižjega, je bilo tečaj do hotno razvito. Po vodah je takrat mrgole raznih živali, vretenčarjev, rib pa še ni bilo; po kopnem so rastle na močvirnih pobreklih raznotere rastline primitivnega ustroja, ki jih najdemo okamene v globokih plasti.

Končno je prešla tudi ta strana mora; nastopila je toplejša "aluvialna doba" ali "aluvij", to je doba v kateri živimo mi dnes. Ledene poljane so

Dr. 'Nada' St. 102 S. N. P. J.

Praznuje petnajst-letnico svojega obstoja: -dne 27. aprila, 1924 - ob 2 uri popoldne v Narodni dvorani na Racine Ave. in 18 ulici. Cenjen občinstvo Chicago in okolice se uljudno vabi, da se polnoštevilno vdeleži te naše slavnosti.

Rado Murnik:
Zaljubljeni jerebar.

II.

Rana jesenska megla je pokrila koružišča in ajdovišča, ko sem stopal po ozki ilovnati stezici na vrreber proti tajinstveno tihemu gorskemu gozdu.

Hladno je bilo in vlažno. Vi del sem svojo sapo in sapo svojega frmača Olafa. Od bukovja so kapale težke kapljice na mlade hore, raz hore na leščevje, robidojo in brinje.

Vsek lovec se navdušuje za posebno vrsto lova. Prvi ljubi nad vse prežo na sloke za sanjuvih večerov prve pomlad; drugoga veseli najbolj naskakovanje divjega petelina o jutranji zori; tretji se ima najbolje na glasnih brakadah; četrtega strastno zanima lov z uharico, peti hodi najrajši čakat hitronogega srnjaka ali celo begotnega gamsa, rojaka Zlatorogovega.

Meni je bil že od nekdaj najljubši nasladepolni lov na najmanjšega gozdnega petelina, na bistrovitnega tenkoslušnega jereba. Slovenski kraji so že v davnih stoletjih sloveli zaradi izrednega bogastva tega najličnejšega, najlepše pisanega gozdnega petelina in še danes se morejo glede tega kosati z mnogimi deželami južnozadne Evrope, skotudi so nedolžni jerebji rod že precej poiztrebili brezvestni zankarji in mesarski streljači, ki prizanašajo samici prav tako malo kakor samcu, češ, da ni divjina kokoškina nič manj okusna in vredna kakor petelinovka. Pravi lovec strelja le samec, le jeseni in le na klic.

Potihoma sem stopal po gozdu, ki je živo pestrel v jesenski krasoti. Včeraj je pala prva slana in preko slemenja rahlo sapija ugoden veter, hladan severozidnik; oboje obeta uspešen lov.

4000.

Po vzorih dr. Ničmaha, napisal dr. Nevesekdo.

KONEC.

Že mi omagujejo moči, že se mi delajo črne lise pred pogledom, in že mi grozen obup oklepa dušo, ko dospem do kraja, kjer se iz zelenja blišči zlata ograja. Za ograjo med zelenjem pa stoji krasna vila, kjer je z latimi črkami zapisano: Hija kneginje Marije.

"Kneginja Marija!" Tukaj se mi nudi rešitev! Blaikoma splezam preko ograje in begam po vrtnih gredicah proti malemu poslopju, čeprav okna se leskečejo v jesenskem solncu. Pribedim do vhoda, in po marmornih stopnicah me podita strah in groza. Hipoma sem pri nji v krasni nje sobi, kamor je prepovedano vstopiti moškemu spolu. Zamišljena sedi, sanjač v jesensku nebo.

"Kneginja Marija!" vzklikanem in omahnem na svetli tlak pred njo, "kneginja Marija, reš me!"

"Ti si, tuje!" reče mi raho. "Pri tebi je bila ravnotak duša moja! Vem, da je pregrešno, ali moje misli so neprestano pri tebi!"

Nebička ljubezen ji zasiye iz oči; skloni se k meni in mi položi mehko roko na glavo.

"To menim, da je ljubezen!" šepeče sama v sebi. Meni pa je sreča zatopila sreča, da sem pozabil vsega, da sem pozabil celo nadvikarija Gregorija, kateri mi je s tulečo tolpo strezel po življenju. Dvignem se; od sreče se zliva oko v oko. Bil je trenutek ljubezni; bil je najslajši hip, kar sem jih prebil po drugi svoji ustvaritvi!

"Evo nam ptiča v kletki!" zagrohoče se nadvikarij. Svojemu ženstvu na čelu je prilomastil v sobo, in sedaj preži kakor jastreb pri vhodu.

"Kneginja Marija, tudi dnevi tvoje osabnosti so minili!" izpregovorji nadvikarij. "Nadškof Martinus je v ječi, in ti pojdeš za njim. Uklonite obo!"

Staré babnice planejo v sobo in naju, kako spremeno uklenejo v težko felezje. Ponosno je vprito te svojati tripla kneginja Marija točno svojo usodo in niti besedice ni odgovorila na zbadanje starih čensk.

"Sedaj ju odvedite v temnico!" zapove nadvikarij. "Čakajte še nekoliko!"

Ugledal je zdaj težki moj pas, iz katerega sem doslej zlagal troške dragega bivanja v beli Emoni.

"To se mora ohraniti v pravih rokah!" pravi Gregorij, in od veselja se mu razgari tolsti obraz. Reški stopi k meni in mi svojeročno odpade dearnik. Roka mu omahne pod težo mrežega pasa.

"Službni satanovi imajo dosti denarja! Haha!"

Smeje se, da se mu kar trese trebušek.

"Poglejmo si to zlato! Odslej bodi Bogu na čast!" Sedle k mizi, da bi nanjo izsil zveneče zlato. Zdajci odpre pas in ga iztrene, toda na-

Toda danes roje moje misli vse drugod. Zdi se mi, da vidim za vsakim grmom, za vsakim debлом ljub obraz, vitko postavo mlade lovke . . .

Bližu črnega kopišča sedem na gabrovo korenino. Jereb prehiva rad pri starih ogelinach, kjer so oglarili oglarji ter kuhalo oglice. Nekaj minut sedim nepremično: tudi Olaf se ne gane. Vtaknem vabilo, piščal od zajejte kosti, med zobe, naprem petelina, zapiram in odpiram izrezo s spodnjo ustnico in tako oponašam klie gozdnega jereba:

"Cili eieeri eieini!"

"Burr brr . . ." zagrmki kratko, zamoklo spodaj v zaraštem jarku, približno dvesto korakov od mene. Izpreletel je. Vabim na novo.

"Tako-i!" zapiha zateglo, skorakor rusevec. Ne vidim ga, ali po tem njegovem glasu vem, da je še děl na drevo. Vse molči, le par zvedavil mince se oglaca s tankimi glaski.

Kličem iznova. On mi odgovarja, že na tleh. Jereb je zdaj spreten zrakoplovec, zdaj navdušen hribolazec. Ponavljanje zadnjega odstavka izdaja, da je pevec star gospod. Nenadoma odofota nad gostim leščevjem in umolke. Ali je zapazil sovražnika ali kuno ali lisika ali skobka? Ali je izkušen petelin zaklican ali zapiskan po piskačih, šummarjih?

Le še piškam, vabim. Kar ga uzrem, tekočega po mahu. Dobro vidiš črno liso nad belimi prsimi. Zdaj se zakloni za apnenko skalo. Tak tren treba porabit. Puško k lietu!

Ljubi hribovček se mi bliža po vsakem klicu. Komaj dvajset korakov od mene se pokaže na gladkem igličevju kepa perja z dvignjeno glavo, naperjeno čopo, s povečanimi perutmi in z elegantno razceperjeno pahljačo. Kraseu pogled! Kar škoda prezalega ka-

jončka! Pomerim pred črni kljunček . . .

Oho! Poleg razburjenega možička se pojavi njegova milostiva in se jame ujedati. Ali ga uštava zradi nezvestobe? Ali nosi ona hlače?

Nanagloma izgine jereb v pravoti. Zagledal me je ciganček na vihanini.

"Bi bi bli bli bli!" mi zabavlja in jo ubere po tleh, gospa mamka pa se žuri za njim. "Bili smo, bili čisto bližu, nazaj nas nikol več ne bo!"

Zdaj me ima pisani nagajivček še prav poceni za norca! No, pa z Bogom, na zdar, srečno pot do svedenja! Lovski pozdrav!

Moj Olaf me motri kritično. Olaf moj je odličen frmač, radomseln vlečenja, pametniji, nego marsikater minister ali diplomat: ako bi zaslepljeni slovanogrisci molčali in premišljali vsaj polovicu toliko, kakor, moj kosmati modrijan in njegova žlahta, bi se kmalu vrnili idealna zlata doba.

Nič, Olaf — bolje je, da gram prazen domov kakor da bi idel u bil kokoško."

Pogleda me, kakor bi me hotel opoznati: "Prej bi bil pomeril, prej! Kaj si občudoval tako dolgo!"

Zavarujem napeta petelina, pretegnem noge, otrple od seje v hladu, in se napotim više gori preko goloseka. Vse je zalito v enolični vodenih lučih, vse je že brez svetlobe in sence, kakor za medim steklom. Ob jarku poznam dobro stehno za lisice. Žalostno trepteta pršprot, osmojena in oparjena od morilne slane. Nenadoma prestrelji solnce meglo in v divotnih jesenskih barvah zapestre pisani gozdovi iz beline in sivote. Skoro pa pogolne vso to krasoto nenasnitni sveti zmaj.

Sedem ob stari bukvi na skalo, tuštam oblazinjeno z zelenim gozdnim baržunom in okičeno s

mesto zlata se vsuje iz njega kup umazanega sirova! Obraz nadvikarija Gregorija pa je bil v tistem trenutku čistega zlata vreden . . .

Hvala ti, Azrael! —

XIL

Upor proti nadškofu Martini se je posrečil. Slovensko so odstavili starega vladika, in zbrani proti njemu in kanoniki so izvolili namesto njega — Bog ve, po kakih prtiških — nadvikarija Gregorija. Prvi čin tega nadškofa je bil ta, da je ustanovil sveto inkvizicijo, ki naj bi sodila nasjetnike. Izpräčevali so nas, pokladali nas na torturo in nas končno prepričali, da smo v zvezi s hudičem. Čuda torej ni, da so nam prisodili smrt na grmadi. Saj smo tudi pošteno zaslužili tako smrt! —

Napočil je večer smrti. Debela megla je lega na emonsko polje in zakrivala velikansko grmado, katero so zgradili hlapci svete inkvizicije. Na tej grmadi sem pričakoval smrti, in z manjo so je pričakoval nadškof Martinus, kneginja Marija in kapelan Primož. Okrog in okrog po jesenskih njivah se je zbral na tisoče radovednikov, ki so kurili svoje ognje in pri njih kuhalo večerjo. Vse je bilo pomešano, moški in ženske, in vse je čakalo iz težka, da bi se zanetila grmada, kjer bi poginili nasprotniki blaženega Antona Kala!

Noč je lega po zemlji, ko se pripelje iz mesta nadškof Gregorij. In ž njim se pripelje deset protov in štiristo kanonikov. Zasedejo vrviljene svoje prostore, in mlađi nadškof takoj migne bitičem, naj zapalijo grmado. Tako se zgodi. Obkroža nas dim, in podobi plamena se zvija smrt okoli nas.

"Kneginja Marija," izpregovorim družici svoji, "ne boj se umreti! Večnost je pravičnejša od zemlje!"

"S tabo umreti mi je sladko!"

Usmilil so je nas Gospod sveta in poročil: "Angelji svojemu Azraelu je tedaj zapustil sedež na sivem Himalaji, razvil peruti in se spustil v nižino. V podobi bliska je trebil na grmando sredi polja emonskega in nam rekel dušo iz trpečega telesa."

Raho nas je vzel v naročaj in potem kakor vihar krenil med svetovi v večni eter. Iz dalje se je videla smešna in malenkostna zemlja kakor rdeča piščica, prav kakor atom, izgubljen med orake svetovi.

Krasni obraz se Azraelu raztaja od nebeske miline, ko me vpraša: "Je li želja tvoja, da se še kdaj vrneš na zeleno zemljo?"

"Nikdar, več!"

"Torej spite, dokler vas ne vzbudi trobenta, da ste navzročni, ko bode Gospod sodil pravidele in licemerke!"

Izpustil nas je, in zadremali smo v večni temi, kakor zadremuje trudno dete v gorki posteli . . .

Vidimo pa se tedaj, ko pogine človeštvo apokaliptičkim jezdecem pod kopiti in ko pride Gospod v zarji svoji, da sodi pravčenike in — licemerke! —

preleppimi, blagovonjavimi eiklami. Pes leži na levi tik za mano. Zopet počakam nekaj minut doceva mirno in tihu.

Na misel mi prihaja Dolinarjeva Dana. Videl sem jo večkrat na veselicah in zabavah. Odlikovalo jo je nekaj nenavadnega, samoniklega, nekaj samozavestnega in vendar — kako bi že rekel? — nekaj dobrotno odpustljivega, tiholjagega. Moral si priznati: le taka more in mora biti, kakor se ti kaže! Nikdar nisva mnogo govorila. Parkrat sem jo občudoval, ko se je, moderna Diana, peljala v državni lovski obleki mimo nas. Moj oče, precej svojeglaven starokopitar, je gledal debelo za njo in malj v glavo. Toliko da se ni prekral. Meni se je pa zjasnilo: zaljubljen si, fant, zaljubljen od nog do glave pa tudi narobe! Nič ne pomaga, res je. Le kje in kdaj bi tebi, delica draga, razodel pri merni, izvirno in brez bolečin. Ah, Dana, Dana, ljubomil te bolj nego vse jerebe in vse zaklade te ga sveta . . .

Veter, nebeški hlapci, pometa suho listje . . . V daljni cerkvici pozvanja zdaj glasne, zdaj zamejajo, kakor zaveje severozidnik. Po jekli skakija drobas zlatoglavec. Nahajkoma zanivajo snivajoči ciclami v liliastimi glavicami. Včasi odpade mrtev list, zamorenjet, prezrela jagoda. Vse se pripravlja na strupen mraz; hoje imajo že mahovite zimske plašče. Jako lahkomislna gospinka muha v zlatem fraku pa pleše z enako razuzdanom, koketno prijateljico o koli rdeče gobe pojhujljivi tango. Naprem puško in opažam na ploščati piščali klic kokoškin: "Pši, pši pipipi!"

Kmalu čujem precej globoko dolni v lesovju gromoten rum. Zamudiciram kar najapeljiveje. Skoraj mi odgovori navdušen petelin. Kako tenak in vendar razložen je njegov klic! Z virtuožno tehniko dopeva vso pesme, nobenega odstavka ne pošči, kateri kaže virači in zadrži kačo vihračasti začetniki. Ponavljati zna še lepše nego prejšnji. Pozorno gledam in vlečem na ušesa, da mi ne priroma za hrbot.

Kdorkoli, ki je služil v ameriški vojski ali mornarici in je bil naturaliziran, pa nima še državljanstva, naj piše na

"Commissioner of Naturalization, U. S. Department of Labor, Washington, D. C." Naj navede ime sodišča ali tabora (camp), kjer je bil naturaliziran, število regimena, črko kompanije ali drug oddelek vojaške službe, kateremu je bil detaširan za časa naturalizacije; naj tudi navede ime mesta, kjer se je naturalizacija vrnila, in vsej približno dan, ko je bil naturaliziran. Pismo ozioroma pročno naj določi lastnorodno podpis v svrhu identifikacije.

Ameriška legija je pred kratkim pripravila seznam imen vseh onih, katerih spričevalo še čaka na dostavitev in je posvala svoje člane, naj opozorijo dotičnike, da zahtevajo, da se jim dostavi spričevalo, pri čemur jim ta organizacija gre rada na roko.

Kdorkoli, ki je služil v ameriški vojski ali mornarici in je bil naturaliziran, pa nima še državljanstva, naj piše na

MNOGO NATURALIZIRANIH VETERANOV BREZ DRŽAVLJANSKE SPRICE-VALA.

(Jugoslov. oddelek F. L. F. S.)

Približno 18,000 naturaliziranih tujerodev, ki so tekmo vojne služili v ameriški vojski ali mornarici, nima še državljanstva spričevala, s katerim bi mogli dokazati svoje ameriško državljanstvo. Od napovedi vojne do raynokar zapadlega roka, ko so vejlje posebne olajšave glede podelitev državljanstva onim tujerodevom, ki so služili v ameriški vojski ali mornarici, je bilo naturaliziranih 278,513 bivih vojakov. Glasom poročila delovnega tajnika James J. Davisa drži naturalizacijski urad še 18,000 državljanov spričeval, ki niso bila še izročena vpravilcem.

Vzrok temu je ta, da so bili tisti vojaki naturalizirani v taborih in v sodiščih širom države, a so bili premeščeni na bojišče, ali drugam, še predno jim je bil izročen "drugi pap